

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 5Co/175/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3815218255
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 10. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mária Vrtochová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2017:3815218255.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Vrtochovej a sudcov JUDr. Eriky Zajacovej a JUDr. Denisa Vékonyho v právnej veci účastníkov konania navrhovateľka : Mgr. D. G., t.č. bytom G. č. XXX, zast. Advokátskou kanceláriou JUDr. Chlapík, s.r.o., ul. Sládkovičova č. 13, Žilina, IČO: 47 232 072 proti osobe, ktorá je podľa návrhu povinná platiť príspevok na výživu rozvedeného manžela: Peter G., bytom Q. partizánov, č. XXX/XX, T. M., zast. JUDr. Zlaticou Hammerovou, advokátkou, ul. Švéniho č. 4/A, Prievidza, o predĺženie príspevku na výživu rozvedeného manžela, na odvolanie navrhovateľky proti rozsudku Okresného súdu Prievidza zo dňa 7. februára 2017, č.k. 7C/362/2015-592, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

Žiaden z účastníkov **n e m á** nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zamietol návrh na predĺženie doby platenia príspevku na výživu rozvedeného manžela mesačne sumou 150 eur C. G., nar. XX.XX.XXXX, na navrhovateľku na obdobie od 3.12.2015 do skončenia školského roka 2019/2020, v ktorom maloletá M. M., nar. XX.XX.XXXX ukončí povinnú základnú školskú dochádzku. O náhrade trov konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

2. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že navrhovateľka sa podaným návrhom domáhala, aby súd vyživovaciu povinnosť C. G. (osoba, ktorá je podľa návrhu povinná platiť príspevok na výživu rozvedeného manžela) vo výške 150 eur mesačne, z titulu príspevku na výživu rozvedeného manžela, určenú rozsudkom Okresného súdu Prievidza č. k. 15C 16/2011-108 zo dňa 18.4.2011, v spojení s rozsudkom Krajského súdu Trenčín č. k. 5Co 119/2011-127 zo dňa 12.7.2011, predĺžil na neurčito. Okresný súd na pojednávaní dňa 7.2.2017, na základe procesného návrhu navrhovateľky pripustil zmenu návrhu o predĺženie vyživovacej povinnosti C. G. k navrhovateľke vo výške 150 eur mesačne, titulom príspevku na výživu rozvedeného manžela na obdobie do skončenia povinnej školskej dochádzky maloletej M. M., t. j. do skončenia školského roka 2019/2020.

3. Navrhovateľka teda svojím dispozičným úkonom predmetom súdneho konania urobila nárok o predĺženie obdobia platenia príspevku na výživu rozvedeného manžela C. G. sumou 150,- eur mesačne, a to do skončenia povinnej školskej dochádzky maloletej M. M., nar. XX.XX.XXXX. Procesným dokazovaním súd zisťoval, či sú splnené podmienky na predĺženie obdobia poskytovania príspevku na výživu rozvedeného manžela, nad hornú hranicu piatich rokov. Okresný súd Prievidza rozsudkom č. k. 15C 16/2011-108 zo dňa 18.4.2011, v spojení s rozsudkom Krajského súdu Trenčín č. k. 5Co 119/2011-127 zo dňa 12.7.2011 C. G. zaviazal platiť navrhovateľke, titulom príspevku na výživu

rozvedeného manžela sumou 150 eur mesačne, s účinnosťou odo dňa 1.2.2011 na tom skutkovom a právnom základe, že nie je schopná sama sa živiť, lebo sa celodenne stará o ťažko zdravotne postihnuté dieťa, vyžadujúce si pomoc a opateru i pri bežných životných úkonoch. Jediným jej príjmom bol peňažný príspevok za opatrovanie 256,17 eur a príspevok na pohonné hmoty 30 eur mesačne. Jej náklady na bývanie predstavovali sumu 180 eur mesačne, splácala spotrebný úver 87,71 eur mesačne a mala i náklady v súvislosti s použitím motorového vozidla. Navrhovateľka návrh odôvodnila tým, že z objektívnych dôvodov naďalej nie je schopná sama sa živiť, lebo poskytuje starostlivosť dieťaťu s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom. Z výsledkov vykonaného dokazovania vyplýva, že maloletá M. M., nar. XX.XX.XXXX trpí duševnou poruchou a poruchou správania - Downovou chorobou s multiorgánovým postihnutím, so stredne mentálnou retardáciou. Podľa Komplexného posudku Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Žilina, odbor sociálnych vecí a rodiny, oddelenie peňažných príspevkov na kompenzáciu TŽP a posudkových činností zo dňa 16.12.2016, miera jej funkčnej poruchy je ustálená na 100% (do uvedeného dátumu 70%) a považuje sa za osobu s ťažkým zdravotným postihnutím, odkázanou na sprievodcu. Z posudku vyplýva, že stupeň odkázanosti na pomoc inej osoby je VI. Trpí inkontinenciou moču III. stupňa, musí sa častejšie prezliekať, umývať, často dochádza k znečisteniu bielizne. Dňa 11.10.2014 bola pritom vyhotovená správa zo špeciálno-pedagogického vyšetrenia, podľa ktorej dieťa sa priemerne orientuje vo svojom okolí, v sebaobslužných činnostiach je prevažne samostatné, hygienické návyky má osvojené. Z predložených lekárskejších správ vyplýva, že od uvedeného obdobia zdravotný stav maloletej M. M. sa zhoršil (a bola u nej ustálená miera funkčnej poruchy na 100%), pre inkontinenciu moču absolvovala operačný zákrok (vykonaná cystoskopia). Je potrebné u nej sledovať príjem a výdaj tekutín a pri inkontinencii robiť úkon cievkovania. V priemernom rozsahu sa síce v okolí orientuje, ale len v tom, ktoré pozná. Zdravotný stav maloletej vyžaduje pomoc a dohľad. Záveru, že jej zdravotný stav po dátume 11.10.2014 sa zhoršil nasvedčuje i neprítomnosť maloletej M. M., najmä v období mesiacov september 2016 až február 2017 na vyučovacom procese v Spojenej škole Žilina, ktorú navštevuje. Podľa vyjadrenia uvedenej školy, dieťa si dokáže samo umyť ruky, ale pri ostatných úkonoch osobnej hygieny potrebuje asistenciu. Odkázanosť na asistenciu pri týchto úkonoch, bola prítomná i pred mesiacom septembrom 2016. S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti, maloletá M. M., nar. XX.XX.XXXX je naďalej dieťaťom s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom.

4. V konaní o rozvod manželstva maloletá M. M. bola zverená do osobnej starostlivosti navrhovateľky. Navrhovateľka je rozvedenou manželkou, ktorá sa o dieťa osobne stará. Maloletá M. M. do a zo školy chodí v jej sprievode (prípadne jej partnera). Vyučovací proces sa začína každý deň o 7.50 hod. a končí o 11.30 hod. Školský klub nenavštevuje, po skončení vyučovania potrebuje oddych, je unaviteľná. V konaní bolo preukázané, že Domov sociálnych služieb SYNNÓMIA a Centrum sociálnych služieb Fantázia poskytujú dennú (i týždennú, resp. celoročnú) pobytovú formu sociálnej služby i pre maloleté školopovinné a zdravotne ťažko postihnuté deti. Podľa vyjadrenia Spojenej školy Žilina, rodina maloletej M. M. poskytuje stabilnú a silnú citovú oporu a každé odlúčenie od nich, by jej mohlo spôsobiť citovú ujmu. Dieťa s diagnózou Downov syndróm pre svoj optimálny psychický vývin potrebuje určitý druh stereotypu, rutinu. Ošetrojúca lekárka MUDr. Katarína Mrázová tiež neodporučila predĺženie pobytu maloletej v škole, a ani umiestnenie do ambulantnej formy pobytu. Z vyššie uvedených skutočností vyplýva, že dieťa sa síce integruje, navštevuje povinnú základnú školskú dochádzku, ale je pritom veľmi citovo naviazané na navrhovateľku. Odlúčenie od nej, resp. od členov rodiny by mu mohlo spôsobiť citovú ujmu. Rodinné zázemie a zdržiavanie sa v takomto prostredí je pre maloletú M. M. ako dieťa, ktoré potrebuje určitý druh stereotypu, rutiny dôležité, je mu tam poskytovaná starostlivosť od osôb (navrhovateľky, jej partnera), ktoré mu prejavujú i citovú náklonnosť. Z uvedených dôvodov, nie je možné od navrhovateľky spravodlivo požadovať, aby dieťa umiestnila do Domova sociálnych služieb, resp. do Centra sociálnych služieb do dennej (týždennej) pobytovej formy a zaradila sa do pracovného procesu. Voľné pracovné miesto na 3,5 hod. (od 8.00 hod. do 11.30 hod.) zamestnávateľa uchádzačom o zamestnanie ani neponúkajú. Dňa 1.12.2014 navrhovateľka porodila ďalšie dieťa a to maloletú G., ktorej biologickým otcom je Bc. Q. D..

5. Súd ďalej riešil otázku, či nemožnosť navrhovateľky zaradiť sa do pracovného procesu je v kauzálnej súvislosti len s osobným stavom, vyvolaným manželstvom s C. G.. Navrhovateľka tvrdila, že dôvodom toho, že sa nemôže zamestnať nie je maloletá Sára (dieťa by mohla umiestniť do predškolského zariadenia), ale to, že sa stará o zdravotne ťažko postihnutú maloletú M. M.. Z výsluchu svedka Bc. Q. D. vyplýva, že v lokalite, kde bývajú, t. j. k. ú. Strážavy deti do predškolského zariadenia prijímajú až od veku 3 rokov (svedok sa ale nevyjadroval k možnosti umiestnenia dieťaťa v inej lokalite, napr. priamo v

Meste Žilina). Podľa názoru súdu, ak by aj maloletá G. bola umiestnená do predškolského zariadenia, navrhovateľka by sa i tak nemohla zamestnať, z dôvodu starostlivosti o maloletú M. M., ktorá je dieťaťom s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom. Tento stav je tak v príčinnej súvislosti s osobným stavom, vyvolaným manželstvom s C. G..

6. Pri posudzovaní uplatneného nároku súd ďalej skúmal, či navrhovateľka má príjmy, resp. dávky. Navrhovateľka je poberateľkou peňažného príspevku za opatrovanie 270,32 eur, rodičovského príspevku 203,20 eur, príspevku na pohonné hmoty 33 eur, celkovo 506,52 eur mesačne. Právne vzťahy pri poskytovaní peňažných príspevkov na kompenzáciu, medzi ktoré patrí aj peňažný príspevok na opatrovanie upravuje zákon č. 447/2008 Z.z.. Peňažný príspevok na opatrovanie, v prípade splnenia zákonom ustanovených podmienok sa poskytuje fyzickej osobe vykonávajúcej opatrovanie. Rodičovský príspevok je štátna sociálna dávka vyplácaná rodičovi, ak zabezpečuje riadnu starostlivosť o dieťa (osobne alebo inou plnoletou osobou alebo právnickou osobou). Ako to už bolo uvedené, neschopnosť sám sa živiť znamená, že rozvedený manžel i z dôvodu starostlivosti o dieťa s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom dosahuje príjmy, ktoré mu neumožňujú pokryť odôvodnené potreby v bežnom chápaní pojmu výživné, a to v primeranom rozsahu. Význam slova „primerane“ je, ktorý má vhodnú mieru. Navrhovateľka z objektívnych dôvodov, a to z dôvodu starostlivosti o maloletú M. M. nemôže sa zamestnať, má však príjem z dávok (príspevkov) v rámci systému sociálneho zabezpečenia.

7. V konaní o predloženie poskytovania príspevku na výživu rozvedeného manžela nad hornú hranicu piatich rokov, súd tiež skúma schopnosť oprávneného sám sa živiť (zvýšenie príjmu, zlepšenie majetkových pomerov, atď.). Náklady na úhradu odôvodnených potrieb navrhovateľky pozostávajú najmä zo zabezpečovania stravy, hygienických a kozmetických potrieb, oblečenia, obuvi, bývania. Navrhovateľka žije v družskom vzťahu s Bc. Q. D., pričom vedú spoločnú domácnosť. Vzťah druhá a družky je trvalým životným spoločenstvom muža a ženy, ktorí síce nie sú zviazaní manželským zväzkom, ale inak sa navonok javia ako manželia. Ako to už bolo uvedené, pri posudzovaní dávky schopnosti sám sa živiť sa zisťuje i to, či sa zlepšili majetkové pomery rozvedeného manžela. Počas trvania spoluzitia navrhovateľky a Bc. Q. D. bola realizovaná stavba rodinného domu v k. ú. G. č. XXX, ktorej ako výlučný vlastník v katastri nehnuteľností je zapísaný Bc. Q. D.. Za účelom výstavby rodinného domu mu bol poskytnutý úver. Navrhovateľka osobám, ktoré na stavbe pracovali pripravovala jedlo, starala sa o nich. Vykonávala teda práce, ktoré u nej ako ženy zodpovedali jej schopnostiam. Z úveru 12.000,- eur financovala kúpu plastových okien a kuchynskej linky, ktoré veci sú zabudované v rodinnom dome G. č. XXX. Podľa navrhovateľky, s partnerom do budúcnosti uvažujú o usporiadaní vlastníckych vzťahov k novostavbe. Z vyššie uvedených zistení nie je možné vyvodiť, že by zo strany navrhovateľky voči Bc. Q. D. išlo o občiansku výpomoc, bez nároku na akýkoľvek spoluvlastnícky podiel na predmetnej stavbe. Súd ako predbežnú otázku posudzoval, či stavba bola postavená spoločnou činnosťou navrhovateľky a jej partnera. Z okolností výstavby domu, na ktorej sa podieľala i navrhovateľka (v rámci svojich možností: príprava jedla, starostlivosť o pracujúce osoby, financovanie kúpy plastových okien a kuchynskej linky), nie je nad všetky pochybnosti zrejmé, že by malo ísť výlučne o stavbu pre Bc. Q. D.. Pri posudzovaní uvedenej predbežnej otázky sa javí, že faktickými stavebníkmi stavby rodinného domu boli navrhovateľka a jej partner, že stavba bola postavená ich spoločnou činnosťou. Od doby konania o príspevku na výživu rozvedeného manžela na jej strane v skutočnosti došlo k nadobudnutiu majetkových hodnôt, čo súd nemohol nechať bez povšimnutia. Z výsluchu navrhovateľky a z predložených listinných dôkazov vyplýva, že náklady na úhradu jej odôvodnených životných potrieb mesačne pozostávajú zo zabezpečovania stravy 150 eur, hygienických a kozmetických potrieb 30 eur, oblečenie si zakupuje zriedkavo, naposledy to bolo na štátnice za 36 eur, platí v celosti zálohové platby za energie dodávané do rodinného domu (70 eur plus 70 eur plus 15 eur), má náklady na mobilný telefón (obvykle je to suma 50 eur, v ktorej sú zahrnuté poplatky za telekomunikačné služby poskytované synovi a za internet), na pohonné hmoty, platí poplatky za komunálny odpad 23,36 eur ročne (1,94 eur mesačne). Pre Bc. Q. D. voči navrhovateľke z rodinnoprávnych predpisov žiadna vyživovacia povinnosť nevyplýva. Keďže však vedú spoločnú domácnosť, je povinný i on platiť za zálohové platby za energie dodávané do nehnuteľnosti. Ako to už bolo uvedené, navrhovateľka za svoje odôvodnené potreby označila i náklady na pohonné hmoty avšak s tým, že tieto vznikajú v súvislosti s prepravou dieťaťa do Spojenej školy Žilina, a že za týmto účelom bol dieťaťu priznaný i kompenzačný príspevok 33 eur mesačne. Cestovné náklady, ktoré vznikajú pri preprave dieťaťa na vyučovanie (a s tým súvisiace ďalšie náklady), je ale potrebné zahrnúť medzi odôvodnené potreby maloletej M. M. (a súvisiace s prípadným konaním o zvýšenie výživného), a nie navrhovateľky. S poukazom na vyššie uvedené, náklady na stravu navrhovateľky predstavujú sumu 150,- eur, na bývanie 77,50 eur (155 eur delene 2), na mobilný

telefón 25 eur (50 eur delene 2), čo je celkovo 252,50 eur. Jej príjem, určený na úhradu odôvodnených potrieb, bez príspevku na pohonné hmoty predstavuje 473,52 eur (je to približne suma, ktorú dosahujú zamestnanci na pozícii predavač, s výkonom ktorej má doteraz navrhovateľka skúsenosti), čo je o 217,35 eur viac ako v čase konania č. 15C 16/2011 (473,52 eur mínus 256,17 eur opatrovateľský príspevok). Do mesiaca júna 2016 mala náklady na štúdium na vysokej škole v priemere mesačne 80 eur, ktoré zo sumy 473,52 eur mohla tiež financovať. Navrhovateľka medzi svoje odôvodnené potreby zahrnula i to, že spláca pôžičky resp. úvery (86,10 eur, 103,89 eur, 22,41 eur, 69,79 eur). V čase konania č. 15C 16/2011 splácala jeden spotrebný úver (u ktorého neskôr došlo k tzv. refinancovaniu). Podľa názoru súdu, pri rozhodovaní o uplatnenom nároku je možné prihliadnúť len na tento úver (splátka 86,10 eur), lebo súvisí s manželstvom. Uvedenú čiastku je pritom tiež schopná uhradiť zo sumy 473,52 eur. Po zaplatení sumy 252,50 eur a do júna 2016 i sumy 80,- eur (náklady na školu) a ďalej splátky úveru 86,10 eur, a ďalej poplatkov za komunálny odpad jej ešte zostávala a zostáva k dispozícii finančná čiastka i na kúpu oblečenia, obuvi a kozmetických a hygienických potrieb v primeranom rozsahu. Ďalšie úvery, ktoré spláca, nie je možné presúvať na ekonomickú zodpovednosť C. G., ako bývalého manžela spôsobom, že bude predĺžené poskytovanie príspevku na výživu rozvedeného manžela. Navrhovateľka sa rozhodla, že sa úvermi zaťaží, čo súvisí so stavbou domovej nehnuteľnosti a jej vnútorným zariadením. V priebehu konania uviedla, že Bc. Q. D. neplatí nájomné. Ako to už bolo uvedené v odôvodnení rozsudku, pri posudzovaní predbežnej otázky dospel súd k záveru, že faktickými stavebníkmi boli obaja a že nie je možné vyvodiť, že by zo strany navrhovateľky voči Bc. Q. D. išlo len o občiansku výpomoc, bez nároku na akýkoľvek spoluvlastnícky podiel. Nie je potom dôvod, aby medzi nimi vznikol nájomný pomer. Navrhovateľka tiež uviedla, že za užívanie bytu by platila nájomné 300 eur až 400 eur. V tejto súvislosti súd udal, že pre rozhodnutie vo veci je podstatný stav zistený v čase vyhlásenia rozhodnutia. Súd tak nemôže prihliadať na skutočnosti, ktoré by mohli nastať, ale pritom nenastali. Súd v konaní zisťoval i to, aké sú faktické príjmy C. G., resp. aké príjmy by pri zásade potenciality príjmov mohol dosahovať. V tejto súvislosti poukazuje na odôvodnenie rozsudku Okresného súdu Žilina č. k. 14C 268/2012-349 zo dňa 18.9.2014, že prevodom obchodného podielu v spoločnosti PEDROS, s.r.o. sa bez vážneho dôvodu vzdal výhodného príjmu. V roku 2012 hrubý obrat spoločnosti predstavoval 109.363,17 eur. V predmetnom súdnom konaní bolo zistené, že za rok 2013 to už bola suma 172.423,30 eur, za rok 2014 345.157 eur. Pokiaľ ide o skutočné náklady, tieto nie vždy predstavujú účtovné náklady, najmä so zahrnutím odpočítateľných položiek, odpisov, nákladov za služby, atď. Pre rozhodnutie vo veci za rozhodujúce súd však považoval to, že na strane navrhovateľky vzhľadom na príspevky a dávky, ktoré poberá, nie je kvalifikovaná miera odkázanosti, ako hmotnoprávnej podmienky ďalšieho trvania nároku na príspevok na výživu rozvedeného manžela. Preto návrh ako neopodstatnený zamietol. Podľa § 52 CMP súd účastníkom konania náhradu trov nepriznal.

8. Proti tomuto rozsudku podala včas odvolanie navrhovateľka, v ktorom uviedla, že považuje rozhodnutie súdu za arbitrárne, nepreskúmateľné, súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Od rozvodu manželstva s odporcom- povinným sa osobne stará o ich dve maloleté deti, a to C. a o M., pričom táto od narodenia trpí ťažkým zdravotným postihnutím v čase podania žalobného návrhu v rozsahu 70 %, pričom počas konania bola preukázaná miera funkčnej poruchy u maloletej 100 %, a ktorá je odkázaná na sprievodcu a pomoc inej fyzickej osoby. Povinný okrem súdom priznaného výživného na mal. deti vo výške 200 eur na mal. Rebeku M. a vo výške 100 eur na C. M. na maloleté deti nijakým spôsobom neprispieva, či už materiálne vo forme darčiekov, príp. iného plnenia, nevypomáha pri starostlivosti o spoločné maloleté deti. V konaní bolo preukázané, že jej mesačný príjem pozostáva z peňažného príspevku za opatrovanie mal. M. M. vo výške 270,32 eur, kompenzácia na pohonné hmoty vo výške 33 eur, rodinných prídavkov na dve mal. deti vo výške 47,04 eur, t.j. celkovo vo výške 350,36 eur (rodičovský príspevok na mal. G. / dieťa zo vzťahu s druhom vo výške 203,20 eur nie je možné do tohto príjmu započítavať, nakoľko sa jedná o príjem mimo posudzovania vo vzťahu k odporcovi), pričom jej výdavky tvoria náklady na stravu cca 150 eur, hygienu 30 eur, oblečenie cca 30 eur, telefón 25 eur, príspevok na bývanie v podobe úhrady nákladov na elektrinu 70 eur a plyn 70 eur, splátka pôžičky za sedačku 29,95 eur, splátka úveru 86 eur a 103,89 eur, spolu vo výške 594,84 eur a ďalšie výdavky na pohonné hmoty, ktoré uhrádza aj napriek poskytovanému príspevku vo výške 33 eur mesačne v podstatne vyššej sume cca 100 až 150 eur mesačne v dôsledku ochorenia mal. M. M. a jej ošetrenia. Súčasne poukázala, že pri nákladoch na stravu, hygienu a oblečenie sú tieto výdavky vyčíslené len orientačne a sú uhrádzané podľa jej možností a schopností, ale predovšetkým za pomoci partnera p. D.. Príjem jej partnera predstavuje v priemere 900 eur mesačne, z ktorej sumy platí úver vo výške 600 eur a zvyšok príjmu poskytuje na úhradu nákladov domácnosti. V konaní pred súdom riadne preukázala, že na jej strane sú objektívne dôvody, pre ktoré nie je v jej možnostiach sa zamestnať a zabezpečiť si

príjem na pokrytie svojich nákladov, nakoľko sa celodenne stará o ťažko zdravotne postihnuté dieťa. Bolo preukázané, že zdravotný stav dcéry M. M. sa od určenia príspevku na rozvedeného manžela a taktiež od podania žalobného návrhu výrazným spôsobom zhoršil a v zmysle Komplexného posudku zo dňa 16.12.2016 sa považuje za fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím s mierou funkčnej poruchy v rozsahu 100%. Mal. M. M. trpí postihnutím tzv. Downov syndróm, pričom jej zdravotný stav si vyžaduje stály dohľad inej fyzickej osoby. V súvislosti s dospievaním a vývojom dcéry došlo k ďalším pridruženým ochoreniam, ktoré boli preukázané rozsiahlymi a podrobnými lekárskymi správami, a ktorý zdravotný stav si vyžaduje vynaloženie značných finančných prostriedkov, pričom tieto náklady ďaleko presahujú príspevky poskytované zo strany Štátu na opatrovanie maloletej a v súvislosti s jej ochorením. V dôsledku zhoršeného zdravotného stavu a súvisiacich ochorení maloletej, táto riadne nenavštevuje školské zariadenie, ktorá skutočnosť bola súdu preukázaná. Má za to, že súdu dostatočne preukázala, že nie je v jej možnostiach sa zamestnať, nakoľko v súčasnosti žiaden zamestnávateľ by s ňou za takýchto podmienok neuzatvoril pracovný pomer. Bola by vďačná za akúkoľvek prácu, avšak predovšetkým za prácu, v zmysle ktorej si doplnila aj potrebné vzdelanie a bola by jej prospešná aj pri starostlivosti o dcéru. Avšak vzhľadom na zdravotný stav mal. dcéry, nie je v jej reálnych možnostiach pracovať a zabezpečiť si príjem na pokrytie svojich životných nákladov, a popritom zabezpečiť riadnu a plnohodnotnú starostlivosť o zdravotne postihnutú dcéru. Naopak odporcovi nič nebráni riadne sa zamestnať, príp. riadne podnikáť, zlepšovať si svoju finančnú situáciu prácou alebo podnikateľskými aktivitami. Je zdravý, nemá žiadne obmedzenia, nič mu nebráni za prácou aj vycestovať. Každodenná a súčasne celodenná starostlivosť poskytovaná z jej strany ťažko zdravotne postihnutej dcére, ktorú nemôže opustiť, jej bráni v realizácii jej sna - zamestnať sa, dosiahnuť tak akýkoľvek príjem, aby bola aspoň v základnej miere schopná pokryť svoje životné náklady a náklady svojich maloletých detí, ktorých zákonným rodičom je aj odporca. Bez osobnej a značnej finančnej podpory jej druhu, ktorá je jej spolu s deťmi poskytovaná nad rámec ich partnerského - družského vzťahu, by nebola schopná v súčasnom svete prežiť a ocitla by sa na hranici chudoby. Zákony Slovenskej republiky neupravujú práva a povinnosti medzi druhom a družkou, preto nemožno prenášať povinnosť odporcu vyživovať svoje maloleté deti a prispievať „primerane“ na výživu rozvedenej manželky, ktorá zabezpečuje starostlivosť aj o jeho maloleté deti na súčasného druhu, resp. partnera rozvedeného manžela. V zmysle zákona za primeranú výživu sa nepovažujú len nevyhnutné náklady na stravovanie, ale tiež na uspokojovanie ďalších nevyhnutných potrieb rozvedeného manžela vyplývajúcich z jeho veku, zdravotného stavu, spôsobu života a pod.. Zo strany jej súčasného partnera bola od počiatku poskytovaná značná pomoc, či už finančná, ale predovšetkým pomoc partnerská. Bolo im aj spolu s „jej“ dvomi maloletými deťmi poskytnuté bývanie najskôr v rodičovskom dome p. D. a neskôr v jeho nehnuteľnosti, pričom z jej strany dochádzalo a aj v súčasnosti dochádza len k minimálnej finančnej úhrade nákladov domácnosti a nehnuteľnosti, nakoľko jej to jej preukázaný príjem nedovoľuje. Práve naopak druh znáša prevažne všetky náklady domácnosti. Je síce s odporcom spoluvlastníkom nehnuteľnosti - rodinného domu a príľahlých pozemkov, avšak tieto nemôže reálne užívať v dôsledku zákazov zo strany odporcu. Neboli jej poskytnuté ani žiadne hnuťelné veci nadobudnuté počas manželstva, či už pre jej potreby, alebo potreby ich maloletých detí. Všetky tieto výdavky musela realizovať sama, príp. postupom času za pomoci druhu. Preto konštatovanie súdu prvého stupňa, že ďalšie úvery, ktoré spláca, nie je možné presúvať na ekonomickú zodpovednosť odporcu, považuje za arbitrárne, nakoľko práve v dôsledku správania odporcu bola nútená riešiť bytovú situáciu svoju a svojich detí. Odporca sa o ich maloleté deti žiadnym spôsobom nezaujíma, absolútne nezisťuje informácie o ich zdravotnom stave, následne potrebnej zdravotnej starostlivosti a jej osobnej starostlivosti, ale práve naopak na každom pojednávaní pred súdom uvádza, aký má problém nájsť si prácu. Dostatočným spôsobom preukázala, že nie vlastným pričinením zmarila možnosť sama sa živiť a uspokojovať svoje potreby, ale nemožnosť sa zamestnať spočíva v inej objektívnej okolnosti, ktorou je každodenná a prevažne celodenná starostlivosť o mal. dcéru, ktorá je ťažko zdravotne postihnutá a súčasne dostatočným spôsobom preukázala, že je tu daná kvalifikovaná miera odkázanosti na príspevok na výživu rozvedeného manžela. Na základe vyššie uvedeného preto žiadala odvolací súd, aby opätovne prehodnotil jej odôvodnený nárok, zhodnotil predložené listinné dôkazy, oboznámil sa s výpoveďami účastníkov konania a spravodlivo rozhodol tak, že rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení a vyhovie žalobnému návrhu v plnom rozsahu, alternatívne rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení tak, že nárok na príspevok na výživu rozvedeného manžela vo výške 150 eur mesačne zanikne ku dňu právoplatného rozhodnutia vo veci.

9. C. G. (osoba, ktorá podľa návrhu je povinná platiť príspevok na výživu rozvedeného manžela) v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhovateľky uviedol, že rozhodnutie súdu vníma ako zákonné a spravodlivé a s týmto sa v plnom rozsahu stotožňuje. Súd po vykonaní rozsiahleho dokazovania, s následným zohľadnením všetkých skutočností, zaoberajúc sa všetkými otázkami rozhodnými vo

veci, správne ustálil, že návrh navrhovateľky nie je opodstatnený, dôvodiac, že je možné konštatovať, že na strane navrhovateľky nie je kvalifikovaná miera odkázanosti, ako hmotnoprávnej podmienky ďalšieho trvania nároku na príspevok na výživu rozvedeného manžela. Má zato, že pomery na strane navrhovateľky, ktorá je poberateľkou viacerých príspevkov, celkove vo výške 506,52e-eur, umožňujú pokryť jej odôvodnené potreby v primeranom rozsahu. Poukázal na skutočnosť, že navrhovateľka od roku 2012, žije so svojim druhom, pánom Bc. D., s ktorým tvoria spoločnú domácnosť a spoločne uhrádzajú náklady na svoje potreby. Poukázal tiež na skutočnosť, že v súlade s výpoveďou pána D., došlo na strane navrhovateľky k zlepšeniu jej majetkových pomerov, nadobudnutím majetkových hodnôt, keď spoločnou činnosťou postavili rodinný dom, do ktorého navrhovateľka zo svojich prostriedkov, financovala kúpu plastových okien a kuchynskej linky. Pokiaľ navrhovateľka vo svojom odvolaní uvádza, že bola nútená čerpať úvery, aby mohla vyriešiť svoju bytovú otázku uviedol, že takéto tvrdenia navrhovateľky nie sú pravdivé, nakoľko pred jej odsťahovaním sa k partnerovi do Žiliny, mala bytovú otázku vyriešenú, keďže bývala v rodinnom dome po svojich starých rodičoch z Zemianskych Kostolánoch, navyše pri jej odsťahovaní z ich spoločného rodinného domu v Rudnianskej Lehote, si odniesla všetky hnutelné veci, o ktoré mala záujem a ktoré sú popri rodinnom dome, predmetom vyporiadania zaniknutého BSM. Súd prvej inštancie správne posúdil, že tieto úvery, nie je možné presúvať na jeho ekonomickú zodpovednosť. Z ich vzťahu s navrhovateľkou sa narodilo postihnuté dieťa, maloletá M. M., čo mu je úprimne ľúto. Napriek všetkým jej zdravotným komplikáciám možno konštatovať, že dieťa je v samoobslužných činnostiach prevažne samostatné, má osvojené hygienické návyky, pričom podľa psychologického vyšetrenia, je jej adaptácia na nové prostredie primeraná, preto sa domnieva, že by bolo možné, umiestniť ju do denného stacionára, kde by odborným personálom boli zabezpečené všetky jej potreby, pričom je presvedčený, že táto zmena by mohla byť pre dieťa prínosom, kedy by v prostredí podobne postihnutých detí, mohla nadviazať nové vzťahy a navrhovateľka by sa mohla riadne zamestnať. Pokiaľ navrhovateľka vo svojom odvolaní tvrdí, že starostlivosť o dieťa jej bráni uskutočniť svoj sen zamestnať sa a dosiahnuť tak akýkoľvek príjem, poukázal na výpoveď svedka Bc.D., ktorý na pojednávaní dňa 27.09.2016 uviedol, že s navrhovateľkou hľadali pre ňu prácu, avšak išlo o podradné miesta s nízkou mzdou, za ktorú by sa jej neoplatilo pracovať. V tejto súvislosti uviedol, že navrhovateľka ukončila magisterské štúdium so zameraním na sociálnu prácu a nič jej nebráni, hľadať si prácu v danom odbore. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti, majúce oporu vo vykonanom dokazovaní je toho názoru, že navrhovateľka nie je v situácii, kedy by nebola schopná sama sa živiť, pričom nie je v situácii, ktorá by jej neumožňovala pokryť jej odôvodnené potreby v primeranom rozsahu. Je presvedčený, že potreby navrhovateľky, ktorá dlhodobo žije v usporiadanom vzťahu so svojim partnerom, z ktorého vzťahu navyše pochádza ďalšie dieťa, má plne pokryté všetky svoje potreby a na predĺženie príspevku na výživu rozvedeného manžela, nie je odkázaná. Je toho názoru, že príspevok na výživu rozvedeného manžela má slúžiť na zabezpečenie nevyhnutných životných potrieb oprávnenej osoby a nie na zvyšovanie jej životnej úrovne, čo by znamenalo zneužitie tohto inštitútu. Navrhoval, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie ako správne potvrdil.

10. Krajský súd ako odvolací súd preskúmal vec podľa ust. § 380 ods. 1 CSP v spojení s § 66 CMP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 CSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné ako vecne správny potvrdiť podľa § 387 ods. 1 CSP, pričom v návaznosti na § 387 ods. 2 CSP odvolací súd v celom rozsahu poukazuje na vecne správne odôvodnenie súdu prvej inštancie, s ktorým sa v celom rozsahu stotožňuje.

11. Odvolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že súd prvej inštancie vykonal vo veci dostatočné dokazovanie, vec po právnej stránke správne posúdil a v konečnom dôsledku aj správne vo veci rozhodol, keď návrh navrhovateľky na predĺženie doby platenia príspevku na výživu rozvedeného manžela ako nedôvodný zamietol.

12. Súd prvej inštancie teda opierajúc sa o dostatočné skutkové zistenia tieto správne vyhodnotil a vyvodil z nich i správny právny záver. Na zdôraznenie ich správnosti odvolací súd len podčiarkuje, že súd prvej inštancie správne zisťoval, či sú splnené podmienky na predĺženie obdobia poskytovania príspevku na výživu rozvedeného manžela, nad hornú hranicu piatich rokov. Navrhovateľka návrh odôvodnila tým, že z objektívnych dôvodov naďalej nie je schopná sama sa živiť, lebo poskytuje starostlivosť dieťaťu s dlhodobo nepriaznivým zdravotným stavom. Z dokazovania vykonaného pred súdom prvej inštancie mal aj odvolací súd za preukázané, že maloletá M. M. je naďalej dieťaťom s dlhodobo nepriaznivým zdravotným stavom a rovnako ako súd prvej inštancie dospel k záveru, že nie je možné od navrhovateľky spravodlivo požadovať, aby dieťa umiestnila do Domova sociálnych služieb, resp. do Centra sociálnych

služieb do dennej (týždennej) pobytovej formy a zaradila sa do pracovného procesu. Voľné pracovné miesto na 3,5 hod. (od 8.00 hod. do 11.30 hod.) zamestnávateľa uchádzačom o zamestnanie ani neponúkajú. Súd prvej inštancie ďalej správne riešil otázku, či nemožnosť navrhovateľky zaradiť sa do pracovného procesu je v kauzálnej súvislosti len s osobným stavom, vyvolaným manželstvom s C. G.. Navrhovateľka tvrdila, že dôvodom toho, že sa nemôže zamestnať nie je maloletá G. (dieťa by mohla umiestniť do predškolského zariadenia), ale to, že sa stará o zdravotne ťažko postihnutú maloletú M. M.. Z výsluchu svedka Bc. Q. D. vyplýva, že v lokalite, kde bývajú, t. j. k. ú. G. deti do predškolského zariadenia prijímajú až od veku 3 rokov (svedok sa ale nevyjadroval k možnosti umiestnenia dieťaťa v inej lokalite, napr. priamo v Meste Žilina). Aj podľa názoru odvolacieho súdu, ak by aj maloletá G. bola umiestnená do predškolského zariadenia, navrhovateľka by sa i tak nemohla zamestnať, z dôvodu starostlivosti o maloletú M. M., ktorá je dieťaťom s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom. Tento stav je tak aj podľa odvolacieho súdu v príčinnej súvislosti s osobným stavom, vyvolaným manželstvom s C. G..

13. Pri posudzovaní uplatneného nároku súd prvej inštancie rovnako správne ďalej skúmal, či navrhovateľka má príjmy, resp. dávky. Z dokazovania vykonaného pred súdom prvej inštancie mal aj odvolací súd za preukázané, že navrhovateľka je poberateľkou peňažného príspevku za opatrovanie 270,32 eur, rodičovského príspevku 203,20 eur, príspevku na pohonné hmoty 33 eur, celkovo 506,52 eur mesačne. Ako už správne konštatoval súd prvej inštancie, neschopnosť sám sa živiť znamená, že rozvedený manžel i z dôvodu starostlivosti o dieťa s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom dosahuje príjmy, ktoré mu neumožňujú pokryť odôvodnené potreby v bežnom chápaní pojmu výživné, a to v primeranom rozsahu. Význam slova „primerane“ je, ktorý má vhodnú mieru. Navrhovateľka z objektívnych dôvodov, a to z dôvodu starostlivosti o maloletú M. M. nemôže sa zamestnať, má však príjem z dávok (príspevkov) v rámci systému sociálneho zabezpečenia.

14. Súd prvej inštancie ďalej správne konštatoval, že v konaní o predĺženie poskytovania príspevku na výživu rozvedeného manžela nad hornú hranicu piatich rokov, súd tiež skúma schopnosť oprávneného sám sa živiť (zvýšenie príjmu, zlepšenie majetkových pomerov, atď.). Z dokazovania vykonaného pred súdom prvej inštancie vyplýva, že náklady na úhradu odôvodnených potrieb navrhovateľky pozostávajú najmä zo zabezpečovania stravy, hygienických a kozmetických potrieb, oblečenia, obuvi, bývania. Navrhovateľka žije v družskom vzťahu s Bc. Q. D., pričom vedú spoločnú domácnosť. Ako to už bolo uvedené, pri posudzovaní dávky schopnosti sám sa živiť sa zisťuje i to, či sa zlepšili majetkové pomery rozvedeného manžela. Počas trvania spolužitia navrhovateľky a Bc. Q. D. bola realizovaná stavba rodinného domu v k. ú. Stráňavy č. XXX, ktorej ako výlučný vlastník v katastri nehnuteľností je zapísaný Bc. Q. D.. Z okolností výstavby domu, na ktorej sa podieľala i navrhovateľka (v rámci svojich možností: príprava jedla, starostlivosť o pracujúce osoby, financovanie kúpy plastových okien a kuchynskej linky), aj podľa odvolacieho súdu nie je nad všetky pochybnosti zrejmé, že by malo ísť výlučne o stavbu pre Bc. Q. D.. Pri posudzovaní uvedenej predbežnej otázky súd prvej inštancie správne dospel k záveru, že faktickými stavebníkmi stavby rodinného domu boli navrhovateľka a jej partner, že stavba bola postavená ich spoločnou činnosťou. Od doby konania o príspevku na výživu rozvedeného manžela na jej strane teda v skutočnosti došlo k nadobudnutiu majetkových hodnôt, čo ani odvolací súd nemohol nechať bez povšimnutia. Z dokazovania vykonaného pred súdom prvej inštancie vyplýva, že náklady na úhradu jej odôvodnených životných potrieb mesačne pozostávajú zo zabezpečovania stravy 150 eur, hygienických a kozmetických potrieb 30 eur, oblečenie si zakupuje zriedkavo, naposledy to bolo na štátnice za 36 eur, platí v celosti zálohové platby za energie dodávané do rodinného domu (70 eur plus 70 eur plus 15 eur), má náklady na mobilný telefón (obvykle je to suma 50 eur, v ktorej sú zahrnuté poplatky za telekomunikačné služby poskytované synovi a za internet), na pohonné hmoty, platí poplatky za komunálny odpad 23,36 eur ročne (1,94 eur mesačne). Pre Bc. Q. D. voči navrhovateľke z rodinnoprávných predpisov žiadna vyživovacia povinnosť nevyplýva. Keďže však vedú spoločnú domácnosť, je teda povinný i on platiť za zálohové platby za energie dodávané do nehnuteľnosti. Ako to už bolo uvedené, navrhovateľka za svoje odôvodnené potreby označila i náklady na pohonné hmoty avšak s tým, že tieto vznikajú v súvislosti s prepravou dieťaťa do Spojenej školy Žilina, a že za týmto účelom bol dieťaťu priznaný i kompenzačný príspevok 33 eur mesačne. V tejto súvislosti odvolací súd zdôrazňuje ako správne už uviedol i súd prvej inštancie, že cestovné náklady, ktoré vznikajú pri preprave dieťaťa na vyučovanie (a s tým súvisiace ďalšie náklady), je potrebné zahrnúť medzi odôvodnené potreby maloletej M. M., a tým súvisiace s prípadným konaním o zvýšenie výživného, a nie navrhovateľky. Vzhľadom na vyššie uvedené potom súd prvej inštancie správne konštatoval, že náklady na stravu navrhovateľky predstavujú sumu 150 eur, na bývanie 77,50 eur (155 eur delene 2),

na mobilný telefón 25 eur (50 eur delene 2), čo je celkovo 252,50 eur, pričom jej príjem, určený na úhradu odôvodnených potrieb, bez príspevku na pohonné hmoty predstavuje 473,52 eur (čo je približne suma, ktorú dosahujú zamestnanci na pozícii predavač, s výkonom ktorej má doteraz navrhovateľka skúsenosti), čo je o 217,35 eur viac ako v čase konania č. 15C/16/2011 (473,52 eur mínus 256,17 eur opatrovateľský príspevok). Navrhovateľka medzi svoje odôvodnené potreby zahrnula i to, že spláca pôžičky resp. úvery (86,10 eur, 103,89 eur, 22,41 eur, 69,79 eur). Z obsahu spisu vyplýva, že v čase konania č. 15C/16/2011 splácala jeden spotrebný úver (u ktorého neskôr došlo k tzv. refinancovaniu). Aj podľa názoru odvolacieho súdu, pri rozhodovaní o uplatnenom nároku je možné prihliadnuť len na tento úver (splátka 86,10 eur), lebo súvisí s manželstvom. Uvedenú čiastku je pritom tiež schopná uhradiť zo sumy 473,52 eur. Po zaplatení sumy 252,50 eur a do júna 2016 i sumy 80 eur (náklady na školu) a ďalej splátky úveru 86,10 eur, a ďalej poplatkov za komunálny odpad jej ešte zostávala a zostáva k dispozícii finančná čiastka i na kúpu oblečenia, obuvi a kozmetických a hygienických potrieb v primeranom rozsahu. Ďalšie úvery, ktoré spláca, nie je ani podľa odvolacieho súdu možné presúvať na ekonomickú zodpovednosť C. G., ako bývalého manžela spôsobom, že bude predĺžené poskytovanie príspevku na výživu rozvedeného manžela. Navrhovateľka sa rozhodla, že sa úvermi zaťaží, čo súvisí so stavbou domovej nehnuteľnosti a jej vnútorným zariadením. Vzhľadom na vyššie uvedené súd prvej inštancie správne v prejednávanej veci za rozhodujúce považoval to, že na strane navrhovateľky vzhľadom na príspevky a dávky, ktoré poberá, nie je kvalifikovaná miera odkázanosti, ako hmotnoprávnej podmienky ďalšieho trvania nároku na príspevok na výživu rozvedeného manžela a preto správne návrh ako neopodstatnený zamietol.

15. Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd námietky navrhovateľky uvádzané v odvolaní nepovažoval za dôvodné, a preto rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil.

16. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

17. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu jednohlasne.

Poučenie:

: Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolania musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).